

Husdyrtætheden i landbruget 2002

I 2002 havde 6.445 ud af 34.042 husdyrbrug overskydende gødning i forhold til det gødnings-egnede areal. Det svarer til 19 pct. og er en stigning på 1 procentpoint i forhold til niveauet de tre foregående år. Næsten to tredjedele af de ikke-harmoniske brug var svinebrug. Husdyrtætheden var på landsplan 1,36 DE pr. ha i 2002, men der var store regionale forskelle, idet Vestdanmark havde større husdyrtæthed end Østdanmark. Langt størstedelen af det totale antal dyreenheder på 2.513.000 DE stammer fra svin og kvæg, hvoraf andelen fra svin er steget væsentligt de seneste ti år og nu udgør halvdelen af det totale antal dyreenheder.

Strukturudviklingen i landbruget har gjort, at stadig flere brug har mere end 250 DE. I 2002 var antallet 1.896, hvoraf 1.302 var svinebrug. Husdyrtætheden på de store husdyrbrug var 2,4 DE pr. ha, og omtrent tre fjerdedele af brugene var ikke-harmoniske.

Statistikken belyser husdyrtætheden i dansk landbrug. Husdyrtætheden er et mål for antallet af husdyr omregnet til dyreenheder i forhold til det gødningsegnede areal. Tidsserierne er opgjort på baggrund af det aktuelle års gældende regler. Perioden før 1999 er derfor opgjort efter reglerne i Husdyrgødningsbekendtgørelsen fra december 1994, mens opgørelserne fra 1999 og frem er foretaget på baggrund af reglerne i Husdyrgødningsbekendtgørelsen fra december 1998. Lovændringerne, der trådte i kraft august 2002, bliver implementeret i næste års artikel gældende for året 2003.

1. Indledning

Husdyrbekendtgørelsens regler for gødningsanvendelsen

I lovreguleringen af landbruget er der fokus på mængden af plantenæringsstoffer og påvirkningen af vandmiljøet. Kvælstof- og fosforudvaskningen er derfor søgt begrænset, idet afstrømningen til vandløb, søer og hav kan medføre forøget algevækst og derved iltsvind og fiskedød. Husdyrgødningsbekendtgørelsens regler for opbevaring og udbringning af gødning er således en væsentlig del af indsatsen til begrænsning af landbrugets miljøpåvirkning. Reglerne er løbende blevet revideret. I denne artikel er reglerne fra december 1994 og december 1998 benyttet. Reglerne fra 1998 indeholder ændrede krav til brug med kvæg, som fik betydning fra lovens vedtagelse. Ændringerne for de øvrige husdyrbrug trådte i kraft i august 2002, hvorfor de først implementeres i næste års artikel gældende for året 2003.

Normen for husdyrtæthed kun ændret for kvæg

Normen for den maksimale husdyrtæthed blev i bekendtgørelsen fra 1998 nedsat fra 2,3 til 2,1 DE pr. ha for de kvægbrug, hvor roer, græs og græsefterafgrøder udgør mindre end 70 pct. af arealet til rådighed for gødningsudbringning. Såfremt areal-andelen er større, er normen fortsat 2,3 DE pr. ha. For svine-, fjerkræ- og andre brug med husdyr var normen uændret på henholdsvis 1,7, 2,0 og 2,0 DE pr. ha indtil august 2002.

Balance mellem gødningsmængde og areal

Formålet med Husdyrgødningsbekendtgørelsens regler er at sikre balance mellem den producerede mængde husdyrgødning og det tilhørende gødningsegnede areal på de enkelte brug. Såfremt der er overskudsproduktion af gødning i forhold til normen, defineres bruget som ikke-harmonisk. I disse tilfælde må den overskydende gødning overføres til andre brug eller afsættes på anden vis.

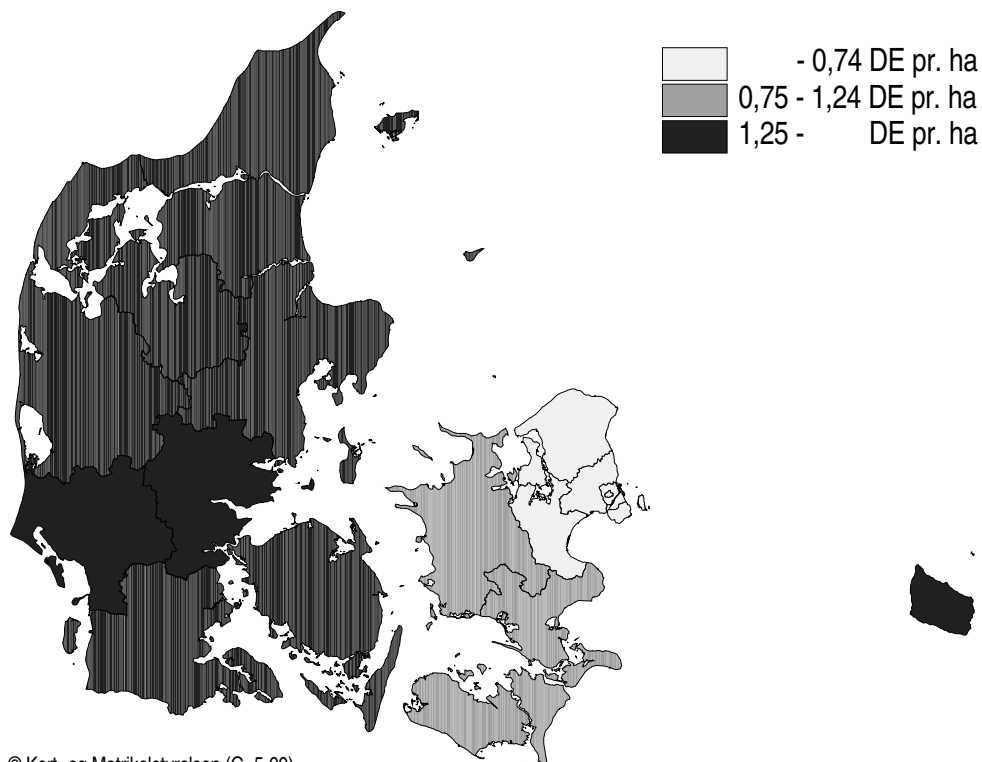

2. Husdyrtætheden

*Husdyrtæthed på
1,36 DE pr. ha*

Husdyrtætheden på landsplan var 1,36 DE pr. ha i 2002. Det er en stigning på 2 pct. i forhold til niveauet de tre foregående år og markant højere end i perioden før 1999. Dyretætheden var størst i Ringkøbing Amt på 1,57 DE pr. ha og mindst i hovedstadsregionen på 0,67 DE pr. ha.

Figur 1. Husdyrtæthed for amter 2002

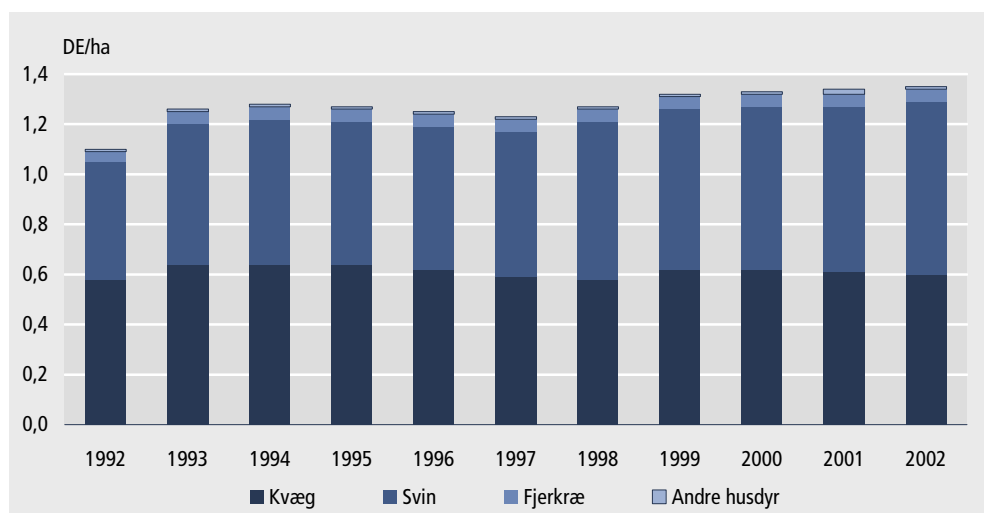
© Kort- og Matrikelstyrelsen (G. 5-00)

Anm.: Husdyrtætheden for hovedstadsregionen er beregnet samlet.

*Størst husdyrtæthed i
Vestdanmark*

Husdyrtætheden er generelt større i Vestdanmark end i Østdanmark, når der ses bort fra Bornholms Amt. Den geografiske variation i husdyrtætheden skyldes, at plantebrugene primært er lokaliseret på Sjælland, mens husdyrholdet er koncentreret i Jylland.

Figur 2. Husdyrkategoriernes andel af den samlede husdyrtæthed

*Svin bidrog mest til
gødningsproduktionen*

I den seneste tiårsperiode er antallet af dyreenheder fra kvæg faldet, mens antallet af dyreenheder fra svin er steget. Derfor bidrog svinene i 2002 mest til husdyrtætheden.

Langt størstedelen af gødningsproduktionen stammer fra kvæg og svin. De to husdyr-kategoriers andel var på hhv. 1.114.000 og 1.281.000 DE i 2002.

Oversigtstabel 1.

Antal brug med husdyr, dyreenheder, areal og husdyrtæthed fordelt efter husdyrholdets størrelse og bedriftstype 2002

	Brug	Dyreenheder	Areal	Husdyrtæthed
	antal	DE	ha	DE/ha
I alt	34 042	2 512 526	1 852 982	1,36
0,01 - 119,99 DE	26 441	793 149	978 655	0,81
Svinebrug	3 999	247 662	175 256	1,41
Kvægbrug	9 194	410 976	316 973	1,30
Fjerkræbrug	172	10 300	4 593	2,24
Andre husdyrbrug	1 469	32 610	31 450	1,04
Planteavlsbrug med dyr	11 607	91 601	450 382	0,20
120,00 - DE	7 600	1 719 377	874 327	1,97
Svinebrug	3 715	957 093	431 819	2,22
Kvægbrug	3 317	598 152	356 834	1,68
Fjerkræbrug	212	73 987	18 960	3,90
Andre husdyrbrug	309	81 766	42 397	1,93
Planteavlsbrug med dyr	48	8 379	24 317	0,34

Store husdyrhold havde størst husdyrtæthed

For alle bedriftstyper var husdyrtætheden større for brug med husdyrhold på mere end 120 DE i forhold til brug med mindre husdyrhold. Husdyrtætheden for de to kategorier af brug var på henholdsvis 1,97 og 0,81 DE pr. ha. En væsentlig årsag til dette er, at planteavlsbrugene er relativt ringe repræsenteret blandt de store husdyrhold.

Store svinebrug med mange dyreenheder og stor husdyrtæthed

Svinebrugene i kategorien med stort husdyrhold udgjorde 3.715 svarende til 48 pct. af samtlige svinebrug. De havde en relativ stor andel af dyreenhederne på 79 pct., hvilket medførte, at husdyrtætheden for denne gruppering var på 2,22 DE pr. ha.

Få store fjerkræbrug med stor dyretæthed

Fjerkræbrugene med mere end 120 DE havde størst husdyrtæthed på 3,90 DE pr. ha, men de udgjorde kun 212 brug. Derfor bidrog disse fjerkræbrug med mindre end 3 pct. af det samlede antal dyreenheder.

3. Harmoniforhold på husdyrbrugene

Størst andel af ikke-harmoniske brug i Vestdanmark

Andelen af ikke-harmoniske husdyrbrug udgjorde 6.445 ud af 34.042 brug svarende til 19 pct. i 2002. Generelt er andelen større i Vestdanmark end i Østdanmark. I Ringkøbing Amt var der procentuelt flest ikke-harmoniske brug, idet disse udgjorde 28 pct., mens andelen i hovedstadsregionen på 4 pct. var mindst.

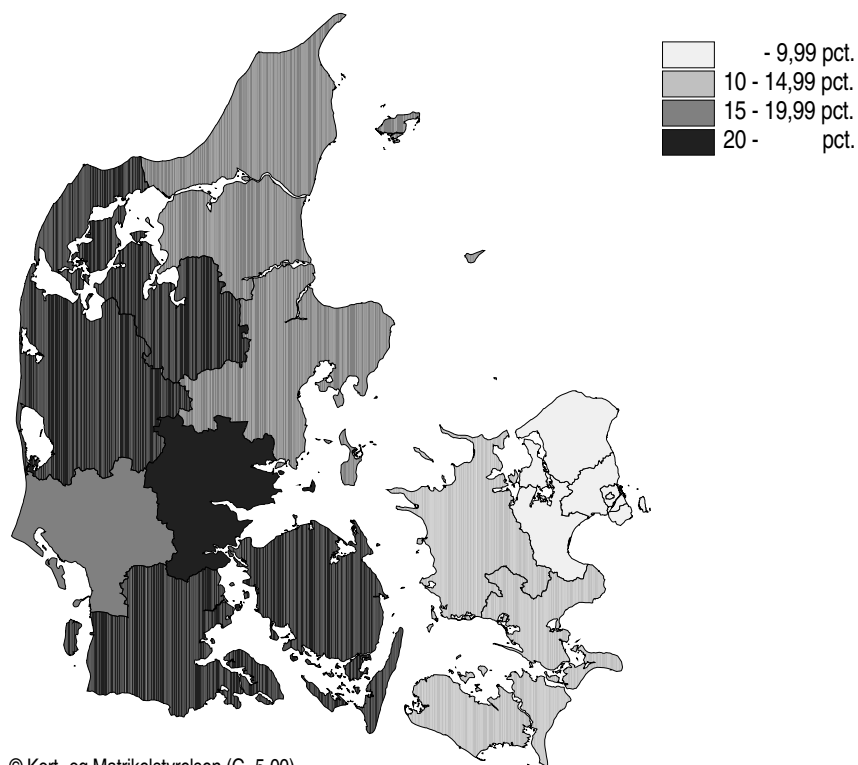
Arealoverskuddet er en god indikator for harmoniforhold

Andelen af ikke-harmoniske brug i amterne er dog kun een ud af flere indikatorer for balancen mellem gødningsproduktion og areal. Da brugene varierer i arealstørrelse og grad af harmoni eller ikke-harmoni, er arealoverskuddet i de enkelte amter en god alternativ indikator.

Overskud af jord i alle amter

Arealoverskuddet er størrelsen af det faktiske areal fratrasket et beregnet areal, som bruget mindst skal have til rådighed efter reglerne ved et givent husdyrhold. Sammenholdes arealunderskuddet på de ikke-harmoniske brug med arealoverskuddet på de harmoniske brug, var der overskud af jord i alle amter. Derfor var der inden for hvert amt mulighed for at afsætte overskydende gødning ved at indgå naboaftaler. På landsplan var nettoarealoverskuddet på 523.000 ha svarende til 28 pct. af det totale gødningsegnede areal.

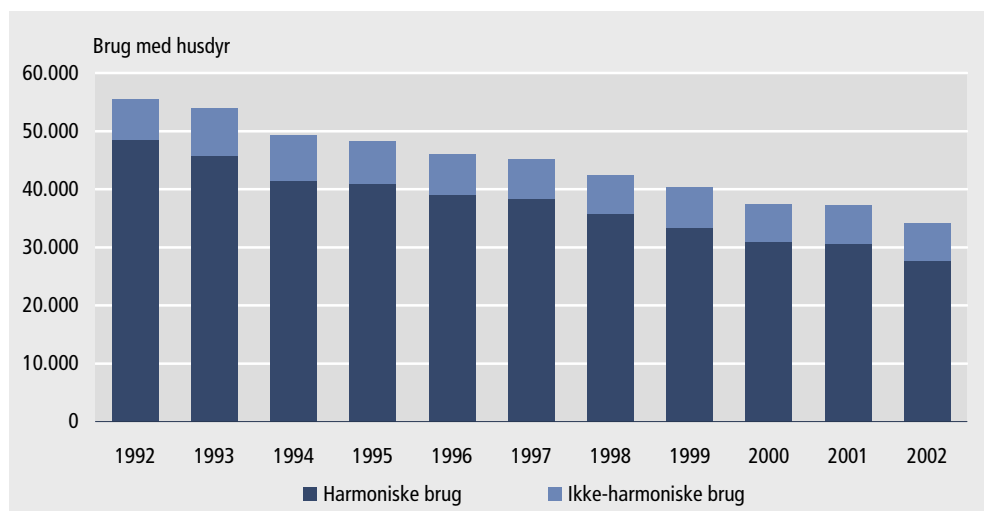
Figur 3. Andel af ikke-harmoniske brug ud af alle husdyrbrug for amter 2002

Større andel af ikke-harmoniske brug

Antallet af husdyrbedrifter er reduceret fra 55.500 til 34.000 i perioden fra 1992 til 2002. Samtidig har andelen af ikke-harmoniske bedrifter været stigende i perioden. Fra 1993 til 1998 var andelen omtrent 15 pct., mens der i perioden fra 1999 til 2001 var knap 18 pct. ikke-harmoniske brug. I 2002 steg dette tal til 19 pct.

Figur 4. Antallet af harmoniske og ikke-harmoniske brug

Forøget antal dyreenheder

I 2002 var det samlede antal dyreenheder på husdyrbedrifterne 2.513.000 DE. Det er 105.000 DE mere end i 1992, men antallet har ligget på et relativt højt niveau siden 1998.

Andelen af ikke-harmoniske svinebrug var på 53 pct. ...

Andelen af ikke-harmoniske svinebrug udgjorde omtrent halvdelen af alle svinebrug i 2002, mens den tilsvarende andel for kvæg kun var på 14 pct. Det skyldes, at kvægbrugene i modsætning til svinebrugene i høj grad har tilknyttet arealkrævende grovfoderproduktion.

... og de tilhørende dyreenheder udgjorde 70 pct.

Andelen af dyreenheder, som var tilknyttet de ikke-harmoniske svinebrug, udgjorde 70 pct., mens den tilsvarende andel for kvægbrugene var på 24 pct. Derfor havde gruppen af svinebrug et nettoarealunderskud på 102.000 ha.

Oversigtstabel 2.

Antal brug med husdyr, dyreenheder, areal og arealoverskud fordelt på harmoniske og ikke-harmoniske brug 2002

	Harmoniske brug	Ikke-harmoniske brug	I alt
brug med husdyr			
I alt	27 597	6 445	34 042
Svinebrug	3 643	4 071	7 714
Kvægbrug	10 701	1 810	12 511
Fjerkræbrug	88	296	384
Andre husdyrbrug	1 510	268	1 778
Planteavlsbrug med dyr	11 655	•	11 655
dyreenheder 1.000 DE			
I alt	1 309	1 203	2 513
Svinebrug	362	842	1 205
Kvægbrug	771	238	1 009
Fjerkræbrug	12	73	84
Andre husdyrbrug	64	50	114
Planteavlsbrug med dyr	100	•	100
areal 1.000 ha			
I alt	1 436	417	1 853
Svinebrug	310	297	607
Kvægbrug	587	87	674
Fjerkræbrug	9	14	24
Andre husdyrbrug	55	18	74
Planteavlsbrug med dyr	475	•	475
arealoverskud 1.000 ha			
I alt	775	- 252	523
Svinebrug	97	- 199	- 102
Kvægbrug	227	- 25	202
Fjerkræbrug	3	- 22	- 19
Andre husdyrbrug	23	- 7	17
Planteavlsbrug med dyr	425	•	425

Betydeligt areal-overskud på planteavlsbrugene

Planteavlsbrugene er pr. definition harmoniske. I 2002 udgjorde de 11.700 brug. Da husdyrholdet på disse brug er relativt begrænset, udgjorde nettoarealoverskuddet 425.000 ha svarende til 81 pct. af det samlede arealoverskud. Antallet af ikke-harmoniske fjerkræbrug udgjorde 296 ud af 384 svarende til 77 pct. Fjerkræbrugenes samlede arealunderskud var på 19.000 ha.

4. Husdyrtætheden på de store husdyrbrug

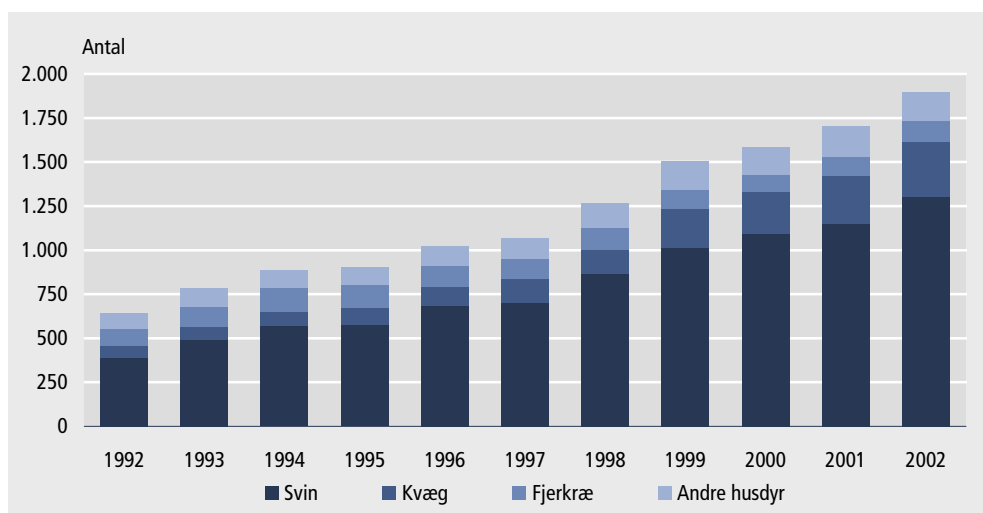
Definition af svine-, kvæg-, fjerkræ- og andre brug

I dette afsnit belyses husdyrtætheden for brug med mere end 250 DE. Disse klassificeres i svine-, kvæg-, fjerkræ- og andre brug. Såfremt andelen af dyreenheder fra svin er størst, defineres enheden som et svinebrug. Ligeledes har kvægbrug flere dyreenheder fra kvæg end fra svin eller fjerkræ, mens fjerkræbrug defineres som brug, hvor andelen af dyreenheder fra fjerkræ er større end andelen fra kvæg eller svin. Andre brug er enten blandingsbrug eller brug med en overvejende andel af dyreenheder fra andet end svin, kvæg eller fjerkræ; fx fra får eller heste.

Strukturudviklingen medfører flere store husdyrbrug

Antallet af husdyrbrug med mere end 250 DE var i 2002 på 1.896. Størstedelen af disse var svinebrug, idet andelen var 69 pct. I 2000 og 2001 var antallet af store husdyrbrug hhv. 1.584 og 1.700.

Figur 5. Antal brug med mere end 250 DE fordelt på bedriftstype

Gennemsnitlig husdyr-
tæthed på 2,4 for de
store husdyrbrug

Fra 2001 til 2002 forøgedes de store husdyrbrugs areal med 14 pct., mens stigningen i det samlede antal dyreenheder var 13 pct. Husdyrtætheden var i 2002 på 2,4 DE pr. ha. Et gennemsnitligt brug var i 2002 på 169 ha og med 400 dyreenheder. Det er en mindre stigning i forhold til det foregående år.

Oversigtstabel 3.

Antal brug, dyreenheder, areal og husdyrtæthed for brug med mere end 250 DE

	Brug	Dyreenheder		Areal		Husdyr- tæthed
		Pr. brug	I alt	Pr. brug	I alt	
	antal	DE		ha		DE/ha
I alt 2001	1 700	396	672 783	165	281 012	2,4
I alt 2002	1 896	400	758 705	169	319 883	2,4
Brugsgrupper						
Kvægbrug	313	346	108 441	206	64 379	1,7
Svinebrug	1 302	416	541 707	165	214 916	2,5
Fjerkræbrug	122	502	61 051	136	16 487	3,7
Andre brug	159	298	47 506	151	24 100	2,0
Landsdele						
Vest for Storebælt	1 725	397	685 471	166	286 147	2,4
Øst for Storebælt	171	428	73 233	197	33 735	2,2
Størrelsesgrupper						
250 - 499 DE	1 549	330	511 394	157	243 379	2,1
500 - DE	347	714	247 311	221	76 504	3,2

Husdyrtætheden var 2,5
på svinebrugene ...

Svinesektoren er den største blandt de store husdyrbrug. Svinebrugene havde således 71 pct. af det totale antal dyreenheder og 67 pct. af det samlede gødningsegnede areal. Husdyrtætheden for disse brug var 2,5 DE pr. ha, hvilket er tæt på gennemsnittet for samtlige brug, idet de mange svinebrug i høj grad indvirker på gennemsnittet.

... men kun 1,7 på
kvægbrugene

Husdyrtætheden på kvægbrugene var 1,7 DE pr. ha, hvilket var væsentligt under gennemsnittet for alle brugene. Årsagen til dette er, at kvægbrugene ofte har en tilhørende arealkrævende grovfoderproduktion.

Flest store husdyrbrug i
Vestdanmark

1.725 ud af 1.896 store husdyrbrug lå vest for Storebælt i 2002. Arealtilliggendet på disse brug udgjorde i gennemsnit 166 ha, mens antallet af dyreenheder pr. brug var 397. Derved var husdyrtætheden vest for Storebælt på 2,4 DE pr. ha, hvilket er mere end øst for Bæltet, hvor husdyrtætheden var 2,2 DE pr. ha.

Husdyrhold med mere end 500 DE havde størst husdyrtæthed

Brugene med et husdyrhold på mere end 500 DE havde en gennemsnitlig husdyrtæthed på 3,2 DE pr. ha, hvilket er væsentligt mere end for brugene med husdyrhold på mellem 250 og 500 DE. Disse havde en husdyrtæthed på 2,1 DE pr. ha. Den primære årsag til dette er, at svine- og fjerkræbrugene med stor dyretæthed er relativt overrepræsenteret blandt de største husdyrbrug, mens kvægbrugene overvejende er med et husdyrhold på mindre end 500 DE.

5. Harmoniforhold på de store husdyrbrug

73 pct. af de store husdyrbrug var ikke-harmoniske

Antallet af ikke-harmoniske store husdyrbrug var 1.377 ud af 1.896 i 2002, hvilket svarer til en andel på 73 pct. Det tilsvarende antal i 2000 og 2001 var hhv. 1.164 og 1.245 svarende til andele på 73 pct.

Arealunderskud på de store brug

Det relativt høje antal ikke-harmoniske brug medfører, at de store husdyrbrug, i modsætning til opgørelsen for alle brug, havde et samlet nettoarealunderskud på 110.000 ha svarende til 35 pct. af det totale gødningsegnede areal.

Oversigtstabel 4.

Antal brug med husdyr, dyreenheder, areal og arealoverskud fordelt efter harmoniforhold og bedriftstype 2002

	Brug	Dyreenheder	Areal	Arealoverskud
	antal	DE	ha	
I alt	1 896	758 705	319 883	-110 379
Harmoniske brug	518	174 207	129 626	31 310
Kvægbrug	206	68 747	49 406	14 883
Svinebrug	224	78 240	59 750	12 186
Fjerkræbrug	17	6 091	6 321	775
Andre husdyrbrug	71	21 129	14 149	3 466
Ikke-harmoniske brug	1 377	584 498	190 257	-141 690
Kvægbrug	107	39 694	14 973	-3 820
Svinebrug	1 078	463 467	155 167	-116 921
Fjerkræbrug	105	54 960	10 166	-17 314
Andre husdyrbrug	88	26 377	9 951	-3 635

Stor svinesektor med mange ikke-harmoniske brug

I svinesektoren, der forårsager størstedelen af gødningsproduktionen, var 83 pct. af brugene ikke-harmoniske. Nettoarealunderskuddet udgjorde 105.000 ha. Det svarer til 95 pct. af det totale nettoarealunderskud for alle store husdyrbrug.

Relativ lille andel af ikke-harmoniske kvægbrug

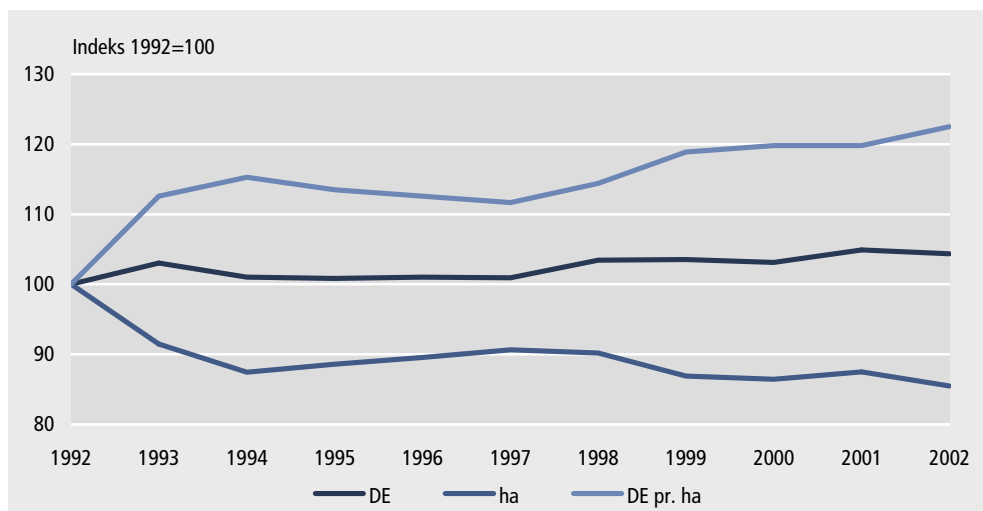
34 pct. af kvægbrugene var ikke-harmoniske, men da sektoren kun udgjorde 313 ud af samtlige 1.896 store husdyrbrug, var betydningen i forhold til gødningsproduktionen fra svinebrugene begrænset. 105 ud af 122 fjerkræbrug var ikke-harmoniske, og nettoarealunderskuddet på 17.000 ha var af omtrent samme størrelse, som sektorens samlede gødningsegnede areal.

6. Indikatorer for struktur- og harmoniforhold

Forøget husdyrtæthed

Det totale antal dyreenheder er steget svagt fra 1992 til 2002, hvor antallet var hhv. 2.407.000 og 2.513.000 DE. Det gødningsegnede areal blev i samme periode reduceret med 15 pct. Størstedelen af faldet var fra 1992 til 1994, hvor arealet blev reduceret fra 2.168.000 til 1.896.000 ha. Det stigende antal dyreenheder og det mindre gødningsegnede areal medførte en forøget husdyrtæthed på 23 pct.

Figur 6. Dyreenheder, areal og husdyrtætheden

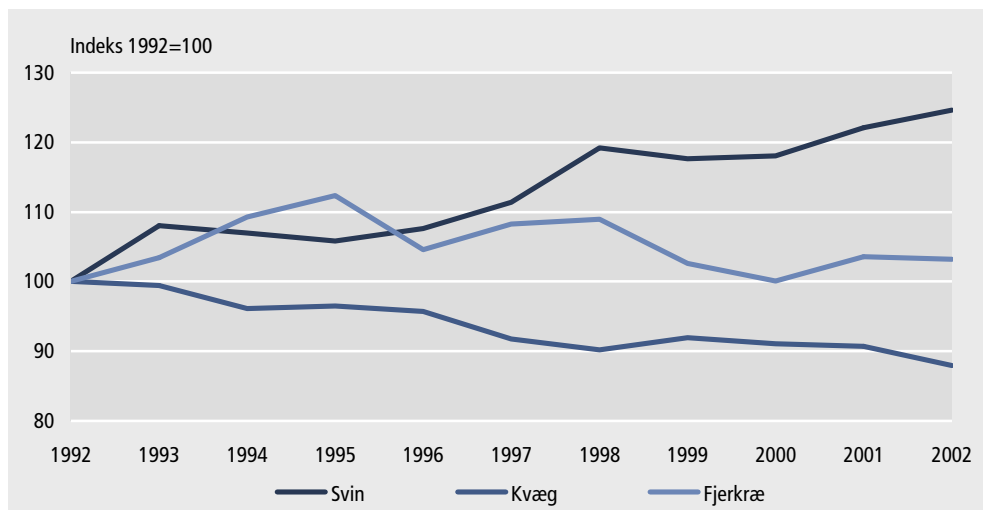
Mindre gødningsegnet areal pga. braklægning

Årsagen til den markante reduktion i det gødningsegnete areal er, at der fra 1993 blev indført krav om braklægning for at opnå hektarstøtte. Størrelsen af det samlede landbrugsareal blev ikke tilsvarende forøget, hvorfor det gødningsegnete areal blev mindre (braklagte arealer må ikke gødes, medmindre der dyrkes non-food afgrøder). Braklægningsprocenten var i 1993 på 15 pct., men har de seneste år været 10 pct.

Flere dyreenheder fra svin og færre fra kvæg

Antallet af dyreenheder fra svin er steget markant fra 1.028.000 DE i 1992 til 1.281.000 DE i 2002 svarende til 25 pct. Forøgelsen var især i 1993, 1996 til 1998 og 2001 til 2002. Dyreenhederne fra kvæg er derimod faldet forholdsvis jævnt med 12 pct. i perioden. Andelen fra fjerkræ viser ikke nogen tydelig udviklingstendens.

Figur 7. Dyreenheder fordelt efter husdyrkategori

Afregningsprisen afgørende for økonomien i svine sektoren

Udviklingen i antallet af svin afhænger i høj grad af produktionsøkonomien i sektoren. De såkaldte svinecykler er udtryk for svingende afregningspriser for svine kød, hvilket i høj grad afgør rentabiliteten. En høj notering medfører god økonomi og efterfølgende investeringer og udvidelser.

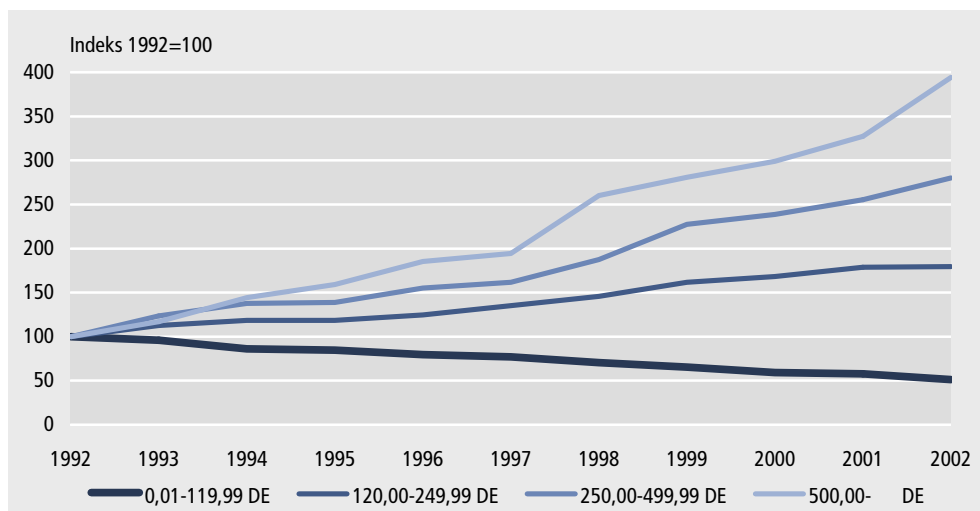
Høj notering medfører flere dyreenheder året efter

I 1992 var noteringen for svin pr. kg slagtet vægt på 12,02 kr., hvilket medførte udvidelser i 1993. Efter fald i noteringen i 1993 til 1995 steg den til over 10 kr. pr. kg i 1996 og 1997, hvilket medførte at antallet af dyreenheder steg markant i 1997 og 1998. I 2000 og 2001 var noteringen igen høj, så antallet af dyreenheder steg i 2001 og 2002.

Kraftig vækst i antallet af store husdyrbrug

Antallet af bedrifter med et husdyrhold på mindre end 120 DE er omtrent halveret i tiårsperioden. Disse udgjorde 26.400 ud af 34.000 husdyrbedrifter i 2002. Bedrifter med mellem 120 og 250 DE steg fra 1992 til 2002 med 80 pct. til 5.700. Størst procentuel stigning var der for de store husdyrbedrifter, idet antallet i grupperne 250 til 500 DE og over 500 DE steg til næsten det tredobbelte og firdobbelte.

Figur 8. Bedrifter fordelt efter husdyrholdets størrelse

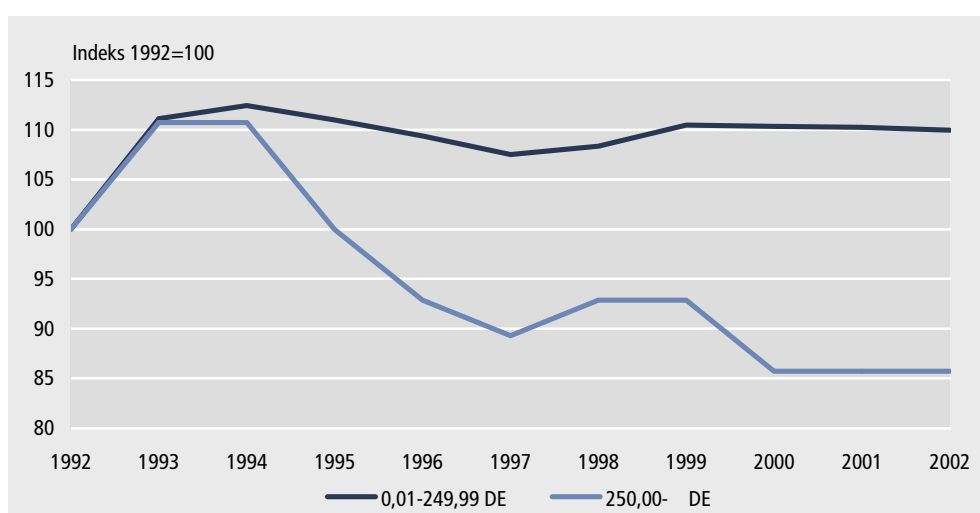
Strukturudviklingen en konsekvens af faldende bytteforhold

Strukturudviklingen i landbruget fremgår tydeligt af figur 8. Såfremt der skal opretholdes en rimelig indtjening på bedrifterne sammenlignet med indkomsten i andre erhverv, må der løbende udvides til større produktionsenheder. Det skyldes, at bytteforholdet mellem prisen på landbrugets salgsprodukter og indsatsfaktorer er faldende; fra 1992 til 2001 var reduktionen 14 pct. Dette opvejes af større bedrifter med højere produktivitet.

Dyretætheden uændret for små bedrifter og mindre for de store efter 1993

Husdyrtætheden steg 11 pct. fra 1992 til 1993 for både de mindre husdyrbedrifter under 250 DE og de store over 250 DE. Derefter var dyretætheden for de mindre bedrifter på niveauet omkring 1,15 DE pr. ha. Husdyrtætheden faldt derimod for de store bedrifter fra 3,1 til 2,4 DE pr. ha fra 1993 til 2002.

Figur 9. Husdyrtætheden fordelt efter husdyrholdets størrelse

Udbredt svine- og fjerkræproduktion forøger dyretætheden ...

Den væsentligste årsag til at husdyrtætheden er større for de store bedrifter er, at svine- og fjerkræproduktion er fremherskende sammenlignet med gruppen af mindre bedrifter. Da disse brugstyper har relativ stor dyretæthed forøges dyretætheden også for hele gruppen af store bedrifter.

... men dyretætheden er også større for de enkelte brugstyper

Forskellen i brugstypestruktur i de to grupper af bedrifter er dog ikke hele forklaringen. De store bedrifter har også større dyretæthed, når brugstyperne sammenlignes indbyrdes. Eksempelvis er dyretætheden for svine- og fjerkræbrugene hhv. 2,5 og 3,7 DE pr. ha for de store bedrifter, men kun 1,7 og 2,5 DE pr. ha for de mindre brug.

Reduceret dyretæthed blandt de store svinebrug

Det markante fald i husdyrtætheden blandt de store bedrifter skyldes især, at svinebrugene har reduceret dyretætheden. Dette er bemærkelsesværdigt, idet tendensen ikke genfindes blandt svinebedrifterne i gruppen af mindre brug.

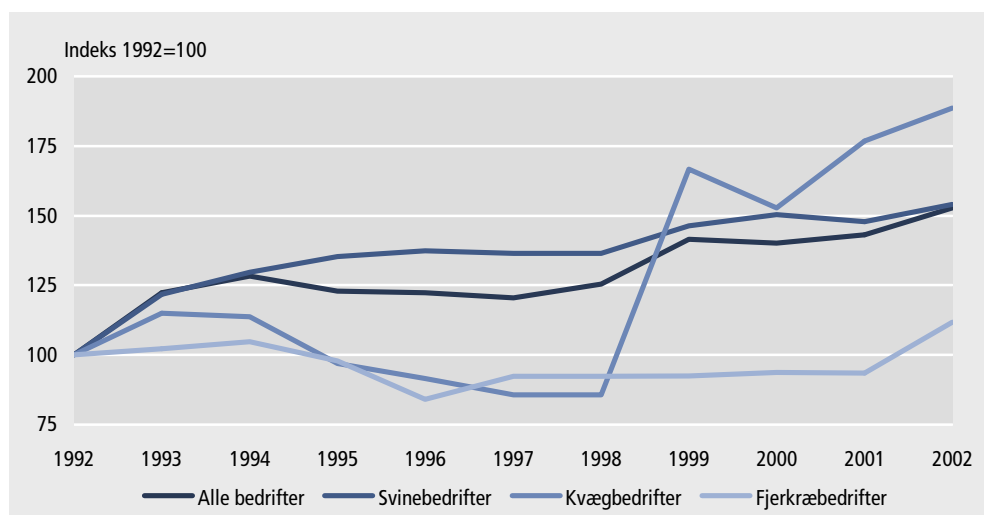
Fokus på de store bedrifters miljøforhold

De store husdyrbedrifter (med husdyrhold over en vis størrelse afhængig af husdyrkategori) skal ikke blot overholde harmonireglerne i Husdyrgødningsbekendtgørelsen, men er også omfattet af bestemmelserne om miljøgodkendelse og VVM-vurdering. I miljøgodkendelses- og VVM-proceduren indgår vurderinger af bedriftens miljøpåvirkning i forhold til nærmiljøet.

50 pct. større andel af ikke-harmoniske brug

Andelen af ikke-harmoniske bedrifter steg fra 12 pct. i 1992 til 19 pct. i 2002. Det skyldes bl.a. en stadig større andel blandt svinebrugene i perioden. De største stigninger var i 1993 og 1999. I 2002 var 53 pct. af svinebrugene ikke-harmoniske. Andelen af ikke-harmoniske kvægbrug blev næsten fordoblet i 1999 fra 7 til 13 pct.

Figur 10. Andel af ikke-harmoniske bedrifter

Ændrede regler årsag til stigning for kvægbrugene

Årsagen til forøgelsen i andelen af ikke-harmoniske kvægbedrifter i 1999 er ændringerne i Husdyrgødningsbekendtgørelsen fra 10. december 1998, der i modsætning til for svine- og fjerkræbrugene, fik umiddelbar virkning for kvægbrugene.

Ændringer i omregningsfaktorer og lovkrav til maksimal dyretæthed

De ændrede omregningsfaktorer for kvæg havde den effekt, at dyreenhederne for kvægbrugene forøgedes 63.000 DE svarende til 6 pct. i 1999 sammenlignet med antallet opgjort på baggrund af de oprindelige omregningsfaktorer. Samtidig blev lovkravet til den maksimale husdyrtæthed på kvægbrugene nedsat fra 2,3 til 2,1 DE pr. ha (dog undtaget kvægbrug med et grovfoderareal større end 70 pct. af det gødningsegnede areal). Andelen af ikke-harmoniske kvægbrug var derfor i 1999 på 7 pct. ved brug af de oprindelige regler og 13 pct. ved brug af de nye regler.

Strukturudviklingen medfører større andel af ikke-harmoniske svinebrug

Andelen af ikke-harmoniske svinebedrifter er steget i tiårsperioden. Det skyldes, at der er blevet færre, men større produktionsenheder. Det gennemsnitlige antal dyreenheder pr. bedrift for svinebrugene er steget fra 70 DE i 1992 til 156 i 2002. Gennemførte analyser viser, at selv om andelen af ikke-harmoniske store svinebedrifter er faldet siden 1992, er andelen alligevel større blandt de store svinebrug i forhold til de små (i 2002 var andelen for svinebrugene på 19, 41, 65 og 82 pct. for grupper af husdyrhold på hhv. 0 til 31 DE, 31 til 120 DE, 120 til 250 DE og over 250 DE). Tendensen i retning af større svinebrug har derfor medført en større andel af ikke-harmoniske brug.

7. Kilder og metoder

Kilder Beregningerne for 2002 er primært baseret på Danmarks Statistiks landbrugs- og gartneritælling og produktionsdata fra slagterierne m.v. Tællingerne er baseret på en stikprøve på mellem 25 og 35 pct. af det totale antal brug. For 1999 og 1989 blev der dog foretaget totaltællinger.

Definition af et brug Et brug er en sammenhørende teknisk-økonomisk enhed. Tilforpagtede arealer medregnes til bruget, hvorimod bortforpagtede arealer ikke hører med. En uddybende beskrivelse af definitionen af en enhed i landbrugs- og gartneritællingen, herunder den nedre grænse for omfattede brug, findes i årspublikationen *Landbrugsstatistik*.

En dyreenhed ændret til gødningsmængden, der indeholder 100 kg kvælstof En dyreenhed er ifølge bekendtgørelse nr. 1159 af 19. december 1994 en beregningsenhed, der afspejler den udskilte mængde kvælstof ab lager på 132,76 kg om året i gødningen fra en malkeko af stor race. Antallet af dyreenheder pr. dyr for de øvrige husdyrkategorier er fastsat ud fra det tilsvarende kvælstofindhold i gødningen fra disse. I den reviderede bekendtgørelse nr. 877 af 10. december 1998 er omregningsfaktorerne for kvæg fastsat således, at en dyreenhed svarer til 100 kg kvælstof i gødningen. For andre husdyrkategorier optaget på bilag 1 i bekendtgørelsen er fastsat ændrede omregningsfaktorer med virkning fra den 1. august 2002. Danmarks Statistiks omregning fra antal husdyr i de eksisterende husdyrkategorier til dyreenheder foretages på baggrund af omregningsfaktorerne angivet i tabellen nedenfor.

Oversigtstabel 5. Omregningsfaktorer for husdyrkategorier

Husdyrkategori	Antal DE pr. dyr efter bkg. 1159	Antal DE pr. dyr efter bkg. 877
Kvæg:		
Tyrekalve, produceret	0,2098	0,1388
Ungtyre, produceret	0,4288	0,2994
Tyre og stude, produceret	0,6523	0,4633
Hundyrøpdræt, stor race	0,3300	0,3400
Hundyrøpdræt, jersey	0,2000	0,2500
Malkekøer, stor race	1,0000	1,1800
Malkekøer, jersey	0,9000	1,0000
Ammekøer	0,6200	0,5200
Svin¹:		
Søer	0,2200	0,2200
Smågrise, produceret	0,0074	0,0074
Slagtesvin, produceret	0,0345	0,0345
Fjerkræ:		
Slagtekyllinger, produceret	0,0004	0,0003
Ænder, produceret	0,0014	0,0014
Gæs, produceret	0,0040	0,0040
Kalkuner, produceret	0,0050	0,0050
Høner	0,0067	0,0067
Hønniker, produceret	0,0007	0,0007
Andre:		
Heste	0,4600	0,4600
Får, væddere og lam	0,1200	0,1200

¹ Sopolte samt smågrise under 7,5 kg er indregnet i soholdet

Normen for kvægbrug nedsat fra 2,3 til 2,1 DE pr. ha

Normen for den maksimalt tilladte mængde tilførte husdyrgødning er ændret for kvægbrugene med virkning fra 1999. Den maksimale husdyrtæthed er nedsat fra 2,3 til 2,1 DE pr. ha; dog undtaget kvægbrug, hvor arealet med roer, græs og græsefterafgrøder udgør mere end 70 pct. af det totale gødningseggede areal. For disse brug er normen fortsat på 2,3 DE pr. ha. Normen for maksimal husdyrtæthed er også ændret for de øvrige husdyrbrug, men det fik først virkning fra august 2002. I denne artikels opgørelser er normen derfor fortsat på 1,7 DE pr. ha for svinebrug, mens den for fjerkræbrug og andre husdyrbrug er 2,0 DE pr. ha.

<i>Brugene klassificeret i 5 kategorier efter type af husdyrhold</i>	Husdyrbrugene er klassificeret i 5 kategorier: Kvægbrug, svinebrug, fjerkræbrug, andre husdyrbrug og planteavlsbrug med dyr. Kvægbrug defineres som brug, hvor mindst 2/3 af dyreenhederne kan henføres til kvæg. Svinebrug er ligeledes, hvor mindst 2/3 af dyreenhederne kan henføres til svin. Endvidere er fjerkræbrug, hvor mindst 2/3 af dyreenhederne kan henføres til fjerkræ. Andre husdyrbrug kan enten være brug med andet end kvæg, svin eller fjerkræ; fx heste eller får, eller det kan være blandede besætninger med kvæg, svin og/eller fjerkræ, hvor ingen af disse husdyrtyper hver for sig udgør mere end 2/3 af det samlede antal dyreenheder. Uanset ovenstående definition klassificeres enheder med mindre end 0,5 DE pr. ha som planteavlsbrug med dyr.
<i>Store husdyrbrug dog kun inddelt i 4 kategorier</i>	De store husdyrbrug med mere end 250 DE er dog udelukkende klassificeret i kvæg-, svine-, fjerkræ- og andre brug. Svinebrugene defineres som brug med mere end 250 DE og med et antal dyreenheder fra svin, der overstiger mængden af dyreenheder fra kvæg, fjerkræ eller andre dyr. Fjerkræbrugene defineres som brug med mere end 250 DE og med et antal dyreenheder fra fjerkræ, der er større end antallet fra kvæg, svin eller andre dyr. Kvægbrugene defineres ligeledes som brug med mere end 250 DE og med et antal dyreenheder fra kvæg, der er større end antallet fra svin, fjerkræ eller andre dyr. Andre brug er de øvrige brug med mere end 250 DE.
<i>Gødningseget areal er eksklusive brak</i>	I Husdyrgødningsbekendtgørelsen opgøres husdyrbrugets arealtilliggende med korrektion for arealet uden gødningsbehov, eller hvor der normalt ikke anvendes husdyrgødning. Braklagte arealer i henhold til braklægningsordningen er ikke medregnet, idet disse ikke må gødes. Dog medtages arealer med non-food afgrøder, idet disse gødes på normal vis.
<i>Overført braklægningsforpligtelse</i>	For årene 1994 og 1995 er braklagte jorde overført til andre brug indeholdt i støtte-modtagerens areal. Det indebærer, at det gødningsegne areal er undervurderet på de brug, som har overført braklagte jorde til andre brug. Omvendt er det gødningsegne areal overvurderet på de brug, der har påtaget sig braklægningsforpligtelsen. Det samlede areal med overført brak er imidlertid af begrænset størrelse og omtrent uden betydning. Samme problematik gælder for bedrifter, der indgår græslejeaftaler eller naboaftaler om overførsel af gødning.
<i>Mindst 6 måneders opbevaringskapacitet</i>	I Husdyrgødningsbekendtgørelsen er kapacitetskravene til gødningsopbevaringsanlæg fastsat. Opbevaringsanlæg til husdyrgødning skal mindst have en kapacitet, der svarer til 6 måneders tilførsel. Dog vil en tilstrækkelig opbevaringskapacitet normalt svare til mindst 9 måneders tilførsel. For kvægbrug, hvor dyrene går ude i sommerhalvåret dog mindst 7 måneders tilførsel.
<i>Harmoniske brug opfylder normværdien for husdyrtæthed</i>	Graden af harmoni eller manglende harmoni beregnes som husdyrtætheden på de gødningsegne jorde i procent af Husdyrgødningsbekendtgørelsens normværdier for maksimal tilførsel af gødning. Et brug er harmonisk, såfremt den producerede husdyrgødning pr. ha gødningseget areal ikke overskrider normværdien. Modsat er bruget ikke-harmonisk, såfremt normværdien overskrides.
<i>Arealoverskud og -underskud</i>	Arealoverskuddet er størrelsen af det faktiske areal fratrasket et beregnet areal, som bruget minimum skal have efter reglerne ved et givent husdyrhold. Brug med arealoverskud opfylder således Husdyrgødningsbekendtgørelsens normer. Arealunderskud på et brug er til gengæld det areal, hvortil der kan tilføres overskydende husdyrgødning.
<i>Definition af husdyrgødning</i>	Husdyrgødning omfatter fast gødning, ajle, gylle og møddingsaft fra husdyr. Fast gødning er faste ekskrementer og strøelse. Ved flydende gødning forstås ajle, gylle og møddingsaft samt enhver sammenblanding af fast gødning med ajle, gylle og møddingsaft. Ajle er urin, der er separeret fra den faste gødning. Gylle er en blanding af faste ekskrementer og urin samt eventuel strøelse. Møddingsaft er den væske, der løber fra fast gødning under opbevaringen på møddingen samt det regnvand, der falder på møddingpladsen.

<i>Variation i bestandsstørrelse medfører usikkerhed</i>	Antallet af husdyr angivet som årsdyr, og dermed antallet af dyreenheder, afspejler husdyrbestanden på tællingsdatoen. Såfremt der er stor variation i bestanden i løbet af året, vil opgørelserne ikke være helt retvisende. Der er dog delvist taget højde for dette problem ved omlægning til brug af producerede dyr i stedet for årsdyr.
<i>Pelsdyr er ikke medregnet i opgørelserne</i>	Da en stor del af pelsdyrbedrifterne ikke indgår i landbrugs- og gartneritællingen, er denne husdyrkategori ikke indregnet i opgørelserne i denne statistik. Det må antages, at pelsdyrbedrifterne ville kunne påvirke resultaterne betydeligt i visse af statistikens grupperinger.
<i>Omlægning fra brug af årsdyr til producerede dyr</i>	Revisionen af statistikmodellen, der blev implementeret i 2002, består primært af omlægningen fra brug af årsdyr til producerede dyr for slagtefjerkræ, svin, tyre og hønniker. Desuden er orner, haner og udsættersøer udeladt fra opgørelsen, idet dyreenhedsbidraget for disse indgår i omregningsfaktorerne for henholdsvis søer og rugehøner. Fyldestgørende dokumentation for revisionen af statistikmodellen findes i rapporten <i>Revision af statistikmodellen for husdyrtætheden</i> , der kan fås ved henvendelse til Danmarks Statistik. Revisionen medfører kun mindre ændringer i antallet af dyreenheder fordelt på husdyrkategorier.

8. Yderligere oplysninger

Mere information Statistik over *Husdyrtætheden* publiceres ikke på mere detaljeret niveau end beskrevet her. Supplerende statistik om landbrug og gartneri offentliggøres i årspublikationen *Landbrugsstatistik*.

Specialkørsler Specialkørsler kan leveres på servicebasis.

Henvendelse Christian Tronier, tlf. 39 17 31 85, ctr@dst.dk

En tilsvarende opgørelse for 2001 er offentliggjort i indeværende serie 2002:16.

Tabel 1. Antal brug med husdyr, dyreenheder, areal og husdyrtæthed

	Brug	Dyre- enheder	Areal	Husdyr- tæthed	Indeks			
					Brug	DE	Areal	DE/ha
					indeks 1992=100			
	antal	DE	ha	DE/ha				
1992	55 486	2 407 269	2 167 753	1,11	100	100	100	100
1993	53 905	2 480 717	1 982 658	1,25	97	103	91	113
1994	49 195	2 431 451	1 896 041	1,28	89	101	87	115
1995	48 338	2 426 956	1 920 051	1,26	87	101	89	114
1996	46 057	2 431 293	1 940 687	1,25	83	101	90	113
1997	45 137	2 429 700	1 964 644	1,24	81	101	91	112
1998	42 363	2 491 076	1 954 503	1,27	76	103	90	114
1999	40 351	2 492 482	1 883 599	1,32	73	104	87	119
2000	37 493	2 483 187	1 873 370	1,33	68	103	86	120
2001	37 236	2 525 523	1 896 686	1,33	67	105	87	120
2002	34 042	2 512 526	1 852 982	1,36	61	104	85	123

Tabel 2. Antal dyreenheder fordelt på husdyrkategorier

	Kvæg	Svin	Fjerkræ	Andre	I alt
	DE				
1992	1 266 582	1 027 614	89 953	23 121	2 407 269
1993	1 259 013	1 110 424	93 051	18 229	2 480 717
1994	1 217 296	1 099 367	98 301	16 487	2 431 451
1995	1 222 164	1 087 509	101 062	16 220	2 426 956
1996	1 212 163	1 106 343	94 108	18 679	2 431 293
1997	1 161 956	1 144 679	97 410	25 655	2 429 700
1998	1 142 196	1 224 940	98 028	25 912	2 491 076
1999	1 164 490	1 208 778	92 333	26 880	2 492 482
2000	1 153 366	1 213 399	90 013	26 408	2 483 187
2001	1 148 567	1 254 666	93 198	29 092	2 525 523
2002	1 114 016	1 280 708	92 879	24 923	2 512 526
	pct.				
1992	53	43	4	1	100
1993	51	45	4	1	100
1994	50	45	4	1	100
1995	50	45	4	1	100
1996	50	46	4	1	100
1997	48	47	4	1	100
1998	46	49	4	1	100
1999	47	48	4	1	100
2000	46	49	4	1	100
2001	45	50	4	1	100
2002	44	51	4	1	100
	DE/ha				
1992	0,58	0,47	0,04	0,01	1,11
1993	0,64	0,56	0,05	0,01	1,25
1994	0,64	0,58	0,05	0,01	1,28
1995	0,64	0,57	0,05	0,01	1,26
1996	0,62	0,57	0,05	0,01	1,25
1997	0,59	0,58	0,05	0,01	1,24
1998	0,58	0,63	0,05	0,01	1,27
1999	0,62	0,64	0,05	0,01	1,32
2000	0,62	0,65	0,05	0,01	1,33
2001	0,61	0,66	0,05	0,02	1,33
2002	0,60	0,69	0,05	0,01	1,36

Tabel 3. Antal brug med husdyr, dyreenheder, areal og husdyrtæthed 2002

	Brug	Dyreen- heder	Areal	Husdyr- tæthed	I pct. af alle brug med husdyr		
					Brug	DE	Areal
	antal	DE	ha	DE/ha	pct.		
I alt	34 042	2 512 526	1 852 982	1,36	100	100	100
Hovedstadsregionen	1 645	39 721	59 366	0,67	5	2	3
Vestsjællands Amt	2 499	109 381	112 802	0,97	7	4	6
Storstrøms Amt	1 714	97 474	112 845	0,86	5	4	6
Bornholms Amt	438	34 209	24 612	1,39	1	1	1
Fyns Amt	2 545	199 603	146 834	1,36	7	8	8
Sønderjyllands Amt	3 293	321 478	219 999	1,46	10	13	12
Ribe Amt	2 554	207 285	145 367	1,43	8	8	8
Vejle Amt	2 548	189 597	127 542	1,49	7	8	7
Ringkøbing Amt	3 666	351 992	224 572	1,57	11	14	12
Århus Amt	3 538	230 269	183 460	1,26	10	9	10
Viborg Amt	4 342	319 706	209 424	1,53	13	13	11
Nordjyllands Amt	5 259	411 810	286 160	1,44	15	16	15
Brugstype							
Svinebrug	7 714	1 204 755	607 075	1,98	23	48	33
Kvægbrug	12 511	1 009 128	673 807	1,50	37	40	36
Fjerkræbrug	384	84 288	23 553	3,58	1	3	1
Andre husdyrbrug	1 778	114 376	73 848	1,55	5	5	4
Planteavlsbrug med dyr	11 655	99 980	474 699	0,21	34	4	26
Størrelsesgrupper							
0,01 - 30,99 DE	17 542	150 138	456 319	0,33	52	6	25
31,00 - 119,99 DE	8 899	643 011	522 335	1,23	26	26	28
120,00 - 249,99 DE	5 704	960 673	554 445	1,73	17	38	30
250,00 - DE	1 896	758 705	319 883	2,37	6	30	17
Husdyrtæthedsgrupper							
0,01 - 0,49 DE/ha	11 382	91 448	458 518	0,20	33	4	25
0,50 - 0,99 DE/ha	6 180	225 941	302 446	0,75	18	9	16
1,00 - 1,49 DE/ha	5 637	479 477	381 907	1,26	17	19	21
1,50 - 1,99 DE/ha	4 751	609 221	350 441	1,74	14	24	19
2,00 - 2,49 DE/ha	2 502	402 621	181 193	2,22	7	16	10
2,50 - 2,99 DE/ha	1 333	235 641	86 522	2,72	4	9	5
3,00 - DE/ha	2 257	468 178	91 955	5,09	7	19	5

Tabel 4. Antal brug fordelt på brugstype og amt 2002

	Svine- brug	Kvæg- brug	Fjerkræ- brug	Andre husdyrbrug	Planteavls- brug med dyr	I alt
brug						
I alt	7 714	12 511	384	1 778	11 655	34 042
Hovedstadsregionen	144	245	7	184	1 066	1 645
Vestsjællands Amt	509	642	24	131	1 194	2 499
Storstrøms Amt	468	322	39	85	801	1 714
Bornholms Amt	195	94	6	17	126	438
Fyns Amt	832	678	28	127	880	2 545
Sønderjyllands Amt	730	1 401	38	187	938	3 293
Ribe Amt	294	1 472	29	62	697	2 554
Vejle Amt	678	886	51	146	787	2 548
Ringkøbing Amt	993	1 661	40	132	841	3 666
Århus Amt	776	1 202	29	223	1 308	3 538
Viborg Amt	952	1 795	32	241	1 322	4 342
Nordjyllands Amt	1 142	2 115	62	243	1 696	5 259
i pct. af alle brug med husdyr						
I alt	100	100	100	100	100	100
Hovedstadsregionen	2	2	2	10	9	5
Vestsjællands Amt	7	5	6	7	10	7
Storstrøms Amt	6	3	10	5	7	5
Bornholms Amt	3	1	2	1	1	1
Fyns Amt	11	5	7	7	8	7
Sønderjyllands Amt	9	11	10	11	8	10
Ribe Amt	4	12	8	3	6	8
Vejle Amt	9	7	13	8	7	7
Ringkøbing Amt	13	13	10	7	7	11
Århus Amt	10	10	7	13	11	10
Viborg Amt	12	14	8	14	11	13
Nordjyllands Amt	15	17	16	14	15	15

Tabel 5. Antal dyreenheder fordelt på brugstype og amt 2002

	Svine- brug	Kvæg- brug	Fjerkræ- brug	Andre husdyrbrug	Planteavls- brug med dyr	I alt
DE						
I alt	1 204 755	1 009 128	84 288	114 376	99 980	2 512 526
Hovedstadsregionen	19 651	10 811	657	2 413	6 189	39 721
Vestsjællands Amt	64 464	29 254	3 831	3 689	8 144	109 381
Storstrøms Amt	59 193	21 484	4 002	3 465	9 329	97 474
Bornholms Amt	20 640	7 567	2 166	2 413	1 423	34 209
Fyns Amt	115 365	62 101	5 181	9 430	7 526	199 603
Sønderjyllands Amt	133 759	155 151	10 015	13 094	9 459	321 478
Ribe Amt	47 351	134 827	11 631	5 951	7 525	207 285
Vejle Amt	103 721	62 786	9 828	7 882	5 381	189 597
Ringkøbing Amt	168 456	148 441	10 437	15 799	8 859	351 992
Århus Amt	133 114	68 181	4 412	11 532	13 030	230 269
Viborg Amt	154 050	129 694	8 559	18 047	9 356	319 706
Nordjyllands Amt	184 990	178 831	13 569	20 660	13 760	411 810
i pct. af alle brug med husdyr						
I alt	100	100	100	100	100	100
Hovedstadsregionen	2	1	1	2	6	2
Vestsjællands Amt	5	3	5	3	8	4
Storstrøms Amt	5	2	5	3	9	4
Bornholms Amt	2	1	3	2	1	1
Fyns Amt	10	6	6	8	8	8
Sønderjyllands Amt	11	15	12	11	9	13
Ribe Amt	4	13	14	5	8	8
Vejle Amt	9	6	12	7	5	8
Ringkøbing Amt	14	15	12	14	9	14
Århus Amt	11	7	5	10	13	9
Viborg Amt	13	13	10	16	9	13
Nordjyllands Amt	15	18	16	18	14	16

Tabel 6. Antal dyreenheder fordelt på brugstype og amt 2002

	Svine- brug	Kvæg- brug	Fjerkræ- brug	Andre husdyrbrug	Planteavls- brug med dyr	I alt
ha						
I alt	607 075	673 807	23 553	73 848	474 699	1 852 982
Hovedstadsregionen	10 363	8 581	349	2 402	37 671	59 366
Vestsjællands Amt	35 385	22 980	879	3 295	50 263	112 802
Storstrøms Amt	37 219	16 761	1 930	3 766	53 170	112 845
Bornholms Amt	12 731	4 761	398	1 448	5 273	24 612
Fyns Amt	59 463	38 353	1 457	4 978	42 582	146 834
Sønderjyllands Amt	66 402	104 872	3 329	8 505	36 892	219 999
Ribe Amt	20 854	89 920	2 555	4 138	27 899	145 367
Vejle Amt	51 879	40 006	2 641	4 268	28 747	127 542
Ringkøbing Amt	77 578	95 734	2 840	9 108	39 313	224 572
Århus Amt	69 204	49 743	1 860	7 680	54 973	183 460
Viborg Amt	72 510	83 857	1 652	11 007	40 399	209 424
Nordjyllands Amt	93 488	118 239	3 662	13 252	57 518	286 160
i pct. af alle brug med husdyr						
I alt	100	100	100	100	100	100
Hovedstadsregionen	2	1	1	3	8	3
Vestsjællands Amt	6	3	4	4	11	6
Storstrøms Amt	6	2	8	5	11	6
Bornholms Amt	2	1	2	2	1	1
Fyns Amt	10	6	6	7	9	8
Sønderjyllands Amt	11	16	14	12	8	12
Ribe Amt	3	13	11	6	6	8
Vejle Amt	9	6	11	6	6	7
Ringkøbing Amt	13	14	12	12	8	12
Århus Amt	11	7	8	10	12	10
Viborg Amt	12	12	7	15	9	11
Nordjyllands Amt	15	18	16	18	12	15

Tabel 7.

**Antal brug med husdyr og dyreenheder fordelt efter graden af
harmonisk/ikke-harmonisk**

	Husdyrtætheden i pct. af harmonikrav								
	>0-50	>50-75	>75-100	Harmo- niske brug	>100-125	>125-150	>150	Ikke- harmoni- ske brug	I alt
	brug								
1992	30 417	11 673	6 521	48 610	2 663	1 385	2 829	6 876	55 486
1993	27 901	11 002	6 831	45 733	2 914	1 670	3 589	8 173	53 907
1994	24 990	10 355	6 029	41 374	2 998	1 519	3 304	7 822	49 195
1995	24 893	10 241	5 840	40 974	2 766	1 539	3 058	7 363	48 338
1996	23 808	9 860	5 412	39 080	2 581	1 212	3 185	6 977	46 057
1997	23 894	9 291	5 216	38 400	2 476	1 319	2 941	6 736	45 137
1998	22 195	8 632	4 950	35 778	2 222	1 378	2 985	6 585	42 363
1999	21 114	6 958	5 200	33 272	2 723	1 411	2 945	7 079	40 351
2000	19 758	6 137	5 084	30 979	2 650	1 349	2 515	6 514	37 493
2001	19 980	5 889	4 758	30 628	2 680	1 176	2 753	6 608	37 236
2002	17 573	5 607	4 418	27 597	2 351	1 295	2 799	6 445	34 042
	pct.								
1992	55	21	12	88	5	2	5	12	100
1993	52	20	13	85	5	3	7	15	100
1994	51	21	12	84	6	3	7	16	100
1995	51	21	12	85	6	3	6	15	100
1996	52	21	12	85	6	3	7	15	100
1997	53	21	12	85	5	3	7	15	100
1998	52	20	12	84	5	3	7	16	100
1999	52	17	13	82	7	3	7	18	100
2000	53	16	14	83	7	4	7	17	100
2001	54	16	13	82	7	3	7	18	100
2002	52	16	13	81	7	4	8	19	100
	DE								
1992	543 085	659 344	457 820	1 660 249	226 260	135 226	385 534	747 020	2 407 269
1993	454 087	611 948	480 252	1 546 287	250 056	164 805	519 807	934 668	2 480 955
1994	417 089	608 502	457 350	1 482 941	275 262	169 303	503 944	948 510	2 431 451
1995	431 812	625 048	457 289	1 514 149	268 713	173 963	470 132	912 808	2 426 956
1996	461 506	626 645	451 168	1 539 318	256 891	163 098	471 985	891 975	2 431 293
1997	458 228	614 426	451 260	1 523 914	267 637	166 612	471 538	905 787	2 429 700
1998	448 844	619 883	442 955	1 511 683	266 808	178 946	533 639	979 394	2 491 076
1999	325 662	524 767	520 735	1 371 164	347 001	212 763	561 554	1 121 318	2 492 482
2000	331 170	513 619	548 265	1 393 054	351 229	217 575	521 329	1 090 133	2 483 187
2001	334 184	491 578	552 170	1 377 932	374 846	210 967	561 778	1 147 591	2 525 523
2002	306 637	466 920	535 744	1 309 301	380 432	235 552	587 241	1 203 225	2 512 526
	pct.								
1992	23	27	19	69	9	6	16	31	100
1993	18	25	19	62	10	7	21	38	100
1994	17	25	19	61	11	7	21	39	100
1995	18	26	19	62	11	7	19	38	100
1996	19	26	19	63	11	7	19	37	100
1997	19	25	19	63	11	7	19	37	100
1998	18	25	18	61	11	7	21	39	100
1999	13	21	21	55	14	9	23	45	100
2000	13	21	22	56	14	9	21	44	100
2001	13	19	22	55	15	8	22	45	100
2002	12	19	21	52	15	9	23	48	100

Tabel 8.

Areal og arealunderskud på brug med husdyr fordelt efter graden af harmoni/ikke-harmoni

	Husdyrtætheden i pct. af harmonikrav								I alt
	>0-50	>50-75	>75-100	Harmo- niske brug	>100-125	>125-150	>150	Ikke- harmoni- ske brug	
	areal, ha								
1992	1 146 310	509 552	261 634	1 917 497	106 291	54 140	89 825	250 256	2 167 753
1993	943 160	463 217	272 582	1 678 959	117 244	65 664	120 789	303 697	1 982 656
1994	860 587	462 052	258 697	1 581 335	131 203	68 453	115 050	314 706	1 896 041
1995	876 268	472 410	261 393	1 610 071	128 712	71 401	109 867	309 980	1 920 051
1996	901 446	476 870	258 832	1 637 148	125 246	67 517	110 776	303 539	1 940 687
1997	922 656	468 564	264 081	1 655 301	130 525	68 592	110 226	309 343	1 964 644
1998	888 927	474 432	259 765	1 623 124	131 213	73 684	126 481	331 379	1 954 503
1999	777 846	415 836	304 381	1 498 063	166 233	87 027	132 275	385 535	1 883 599
2000	766 419	405 084	321 981	1 493 484	170 118	89 909	119 859	379 886	1 873 370
2001	779 810	391 523	326 775	1 498 107	180 487	86 083	132 009	398 579	1 896 686
2002	746 508	373 708	316 142	1 436 359	185 429	95 242	135 953	416 623	1 852 982
	pct.								
1992	53	24	12	88	5	2	4	12	100
1993	48	23	14	85	6	3	6	15	100
1994	45	24	14	83	7	4	6	17	100
1995	46	25	14	84	7	4	6	16	100
1996	46	25	13	84	6	3	6	16	100
1997	47	24	13	84	7	3	6	16	100
1998	45	24	13	83	7	4	6	17	100
1999	41	22	16	80	9	5	7	20	100
2000	41	22	17	80	9	5	6	20	100
2001	41	21	17	79	10	5	7	21	100
2002	40	20	17	78	10	5	7	22	100
	arealunderskud, ha								
1992	•	•	•	•	11 677	19 762	126 341	•	157 780
1993	•	•	•	•	13 382	24 099	173 060	•	210 541
1994	•	•	•	•	15 220	24 735	168 481	•	208 436
1995	•	•	•	•	14 007	25 610	155 644	•	195 261
1996	•	•	•	•	13 693	24 141	156 521	•	194 354
1997	•	•	•	•	14 617	24 954	156 932	•	196 503
1998	•	•	•	•	15 044	26 591	176 804	•	218 438
1999	•	•	•	•	18 700	31 450	187 129	•	237 280
2000	•	•	•	•	18 671	32 567	176 817	•	228 055
2001	•	•	•	•	19 976	31 468	186 743	•	238 188
2002	•	•	•	•	19 961	34 805	197 112	•	251 877
	arealunderskud i pct. af landbrugsarealet på de ikke-harmoniske brug								
1992	•	•	•	•	11	37	141	•	63
1993	•	•	•	•	11	37	143	•	69
1994	•	•	•	•	12	36	146	•	66
1995	•	•	•	•	11	36	142	•	63
1996	•	•	•	•	11	36	141	•	64
1997	•	•	•	•	11	36	142	•	64
1998	•	•	•	•	11	36	140	•	66
1999	•	•	•	•	11	36	141	•	62
2000	•	•	•	•	11	36	148	•	60
2001	•	•	•	•	11	37	141	•	60
2002	•	•	•	•	11	37	145	•	60

Tabel 9. Antal brug med husdyr fordelt efter graden af harmoni/ikke-harmoni 2002

	Husdyrtætheden i pct. af harmonikrav								I alt
	>0-50	>50-75	>75-100	Harmo- niske brug	>100-125	>125-150	>150	Ikke- harmoni- ske brug	
	brug								
I alt	17 573	5 607	4 418	27 597	2 351	1 295	2 799	6 445	34 042
Hovedstadsregionen	1 335	174	67	1 575	16	8	46	70	1 645
Vestsjællands Amt	1 689	340	160	2 189	127	55	128	310	2 499
Storstrøms Amt	1 079	256	142	1 478	94	30	113	237	1 714
Bornholms Amt	177	109	77	363	36	11	28	75	438
Fyns Amt	1 173	367	332	1 873	251	122	299	672	2 545
Sønderjyllands Amt	1 485	620	529	2 634	234	162	263	659	3 293
Ribe Amt	1 143	538	473	2 154	151	85	164	400	2 554
Vejle Amt	1 264	417	336	2 016	179	105	249	532	2 548
Ringkøbing Amt	1 367	710	572	2 650	377	228	412	1 017	3 666
Århus Amt	1 987	652	333	2 972	164	143	260	566	3 538
Viborg Amt	2 184	563	679	3 426	348	130	438	916	4 342
Nordjyllands Amt	2 688	862	717	4 267	374	217	400	991	5 259
Størrelsesgrupper									
0,01 - 30,99 DE	15 065	1 597	471	17 132	178	44	189	410	17 542
31,00 - 119,99 DE	2 097	2 585	2 072	6 754	798	425	922	2 145	8 899
120,00 - 249,99 DE	374	1 267	1 552	3 192	1 010	548	955	2 512	5 704
250,00 - DE	37	158	323	518	365	278	734	1 377	1 896
	pct.								
I alt	52	16	13	81	7	4	8	19	100
Hovedstadsregionen	81	11	4	96	1	0	3	4	100
Vestsjællands Amt	68	14	6	88	5	2	5	12	100
Storstrøms Amt	63	15	8	86	5	2	7	14	100
Bornholms Amt	40	25	18	83	8	3	6	17	100
Fyns Amt	46	14	13	74	10	5	12	26	100
Sønderjyllands Amt	45	19	16	80	7	5	8	20	100
Ribe Amt	45	21	19	84	6	3	6	16	100
Vejle Amt	50	16	13	79	7	4	10	21	100
Ringkøbing Amt	37	19	16	72	10	6	11	28	100
Århus Amt	56	18	9	84	5	4	7	16	100
Viborg Amt	50	13	16	79	8	3	10	21	100
Nordjyllands Amt	51	16	14	81	7	4	8	19	100
Størrelsesgrupper									
0,01 - 30,99 DE	86	9	3	98	1	0	1	2	100
31,00 - 119,99 DE	24	29	23	76	9	5	10	24	100
120,00 - 249,99 DE	7	22	27	56	18	10	17	44	100
250,00 - 250,00 DE	2	8	17	27	19	15	39	73	100

Tabel 10.

**Antal dyreenheder på brug med husdyr fordelt efter graden af
harmonisk/ikke-harmonisk 2002**

	Husdyrtætheden i pct. af harmonikrav								I alt
	>0-50	>50-75	>75-100	Harmo- niske brug	>100-125	>125-150	>150	Ikke- harmo- niske brug	
	DE								
I alt	306 637	466 920	535 744	1 309 301	380 432	235 552	587 241	1 203 225	2 512 526
Hovedstadsregionen	11 309	8 374	6 340	26 023	1 986	1 537	10 176	13 698	39 721
Vestsjællands Amt	22 130	17 772	16 888	56 790	18 431	8 204	25 955	52 591	109 381
Storstrøms Amt	23 873	18 922	15 995	58 790	11 443	5 727	21 514	38 684	97 474
Bornholms Amt	3 174	6 631	10 294	20 099	4 798	2 727	6 585	14 110	34 209
Fyns Amt	19 875	29 942	38 469	88 287	35 877	20 016	55 423	111 317	199 603
Sønderjyllands Amt	36 763	67 600	79 472	183 835	42 537	30 958	64 147	137 643	321 478
Ribe Amt	25 744	49 719	54 328	129 791	24 842	16 555	36 097	77 494	207 285
Vejle Amt	18 444	30 204	38 592	87 240	29 091	20 400	52 865	102 356	189 597
Ringkøbing Amt	31 962	67 006	68 033	167 000	59 073	40 618	85 301	184 992	351 992
Århus Amt	33 873	44 437	38 507	116 818	31 334	27 963	54 155	113 452	230 269
Viborg Amt	32 047	49 438	73 895	155 380	51 851	23 956	88 519	164 326	319 706
Nordjyllands Amt	47 442	76 874	94 931	219 247	69 169	36 890	86 504	192 563	411 810
Størrelsesgrupper									
0,01 - 30,99 DE	109 823	24 664	8 557	143 044	3 123	621	3 350	7 094	150 138
31,00 - 119,99 DE	125 521	185 823	160 325	471 669	66 719	31 710	72 914	171 342	643 011
120,00 - 249,99 DE	58 926	205 217	256 238	520 381	174 270	96 890	169 131	440 291	960 673
250,00 - DE	12 367	51 216	110 624	174 207	136 320	106 331	341 847	584 498	758 705
	pct.								
I alt	12	19	21	52	15	9	23	48	100
Hovedstadsregionen	28	21	16	66	5	4	26	34	100
Vestsjællands Amt	20	16	15	52	17	8	24	48	100
Storstrøms Amt	24	19	16	60	12	6	22	40	100
Bornholms Amt	9	19	30	59	14	8	19	41	100
Fyns Amt	10	15	19	44	18	10	28	56	100
Sønderjyllands Amt	11	21	25	57	13	10	20	43	100
Ribe Amt	12	24	26	63	12	8	17	37	100
Vejle Amt	10	16	20	46	15	11	28	54	100
Ringkøbing Amt	9	19	19	47	17	12	24	53	100
Århus Amt	15	19	17	51	14	12	24	49	100
Viborg Amt	10	15	23	49	16	7	28	51	100
Nordjyllands Amt	12	19	23	53	17	9	21	47	100
Størrelsesgrupper									
0,01 - 30,99 DE	73	16	6	95	2	0	2	5	100
31,00 - 119,99 DE	20	29	25	73	10	5	11	27	100
120,00 - 249,99 DE	6	21	27	54	18	10	18	46	100
250,00 - DE	2	7	15	23	18	14	45	77	100

Tabel 11. Arealet på brug med husdyr fordelt efter graden af harmoni/ikke-harmoni 2002

	Husdyrtætheden i pct. af harmonikrav								I alt
	>0-50	>50-75	>75-100	Harmo- niske brug	>100-125	>125-150	>150	Ikke- harmoni- ske brug	
	ha								
I alt	746 508	373 708	316 142	1 436 359	185 429	95 242	135 953	416 623	1 852 982
Hovedstadsregionen	44 912	6 938	3 859	55 709	936	601	2 120	3 657	59 366
Vestsjællands Amt	69 552	15 042	10 520	95 115	9 466	3 358	4 862	17 687	112 802
Storstrøms Amt	73 830	17 174	10 108	101 112	5 599	2 358	3 776	11 733	112 845
Bornholms Amt	7 756	5 582	6 266	19 603	2 458	1 169	1 381	5 009	24 612
Fyns Amt	59 925	25 036	23 417	108 378	17 665	8 197	12 595	38 456	146 834
Sønderjyllands Amt	71 824	52 680	47 077	171 582	20 503	12 471	15 443	48 417	219 999
Ribe Amt	51 269	38 307	29 999	119 575	11 402	6 474	7 916	25 792	145 367
Vejle Amt	45 336	24 979	22 815	93 130	14 587	8 212	11 613	34 412	127 542
Ringkøbing Amt	68 890	52 075	39 892	160 858	28 712	16 172	18 831	63 715	224 572
Århus Amt	81 900	36 612	23 310	141 822	15 496	11 579	14 563	41 638	183 460
Viborg Amt	70 730	38 612	43 203	152 546	25 221	9 907	21 750	56 879	209 424
Nordjyllands Amt	100 583	60 671	55 676	216 930	33 384	14 744	21 102	69 230	286 160
Størrelsesgrupper									
0,01 - 30,99 DE	428 866	19 985	4 980	453 830	1 501	236	753	2 489	456 319
31,00 - 119,99 DE	215 968	150 460	94 346	460 775	32 794	12 456	16 310	61 560	522 335
120,00 - 249,99 DE	81 272	160 978	149 877	392 128	83 136	38 431	40 750	162 317	554 445
250,00 - DE	20 402	42 286	66 938	129 626	67 998	44 120	78 139	190 257	319 883
	pct.								
I alt	40	20	17	78	10	5	7	22	100
Hovedstadsregionen	76	12	6	94	2	1	4	6	100
Vestsjællands Amt	62	13	9	84	8	3	4	16	100
Storstrøms Amt	65	15	9	90	5	2	3	10	100
Bornholms Amt	32	23	25	80	10	5	6	20	100
Fyns Amt	41	17	16	74	12	6	9	26	100
Sønderjyllands Amt	33	24	21	78	9	6	7	22	100
Ribe Amt	35	26	21	82	8	4	5	18	100
Vejle Amt	36	20	18	73	11	6	9	27	100
Ringkøbing Amt	31	23	18	72	13	7	8	28	100
Århus Amt	45	20	13	77	8	6	8	23	100
Viborg Amt	34	18	21	73	12	5	10	27	100
Nordjyllands Amt	35	21	19	76	12	5	7	24	100
Størrelsesgrupper									
0,01 - 30,99 DE	94	4	1	99	0	0	0	1	100
31,00 - 119,99 DE	41	29	18	88	6	2	3	12	100
120,00 - 249,99 DE	15	29	27	71	15	7	7	29	100
250,00 - DE	6	13	21	41	21	14	24	59	100

Tabel 12. Arealunderskuddet på brug med husdyr fordelt efter graden af harmoni/ikke-harmoni 2002

	Husdyrtætheden i pct. af harmonikrav			I alt
	>100-125	>125-150	>150	
	ha			
I alt	19 961	34 805	197 112	251 877
Hovedstadsregionen	139	221	3 792	4 152
Vestsjællands Amt	1 040	1 262	9 748	12 050
Storstrøms Amt	696	876	8 555	10 127
Bornholms Amt	248	400	2 300	2 948
Fyns Amt	1 848	2 860	18 912	23 621
Sønderjyllands Amt	2 230	4 477	20 888	27 595
Ribe Amt	1 067	2 351	11 977	15 395
Vejle Amt	1 564	3 106	18 133	22 802
Ringkøbing Amt	3 231	5 886	29 723	38 839
Århus Amt	1 871	4 370	16 747	22 988
Viborg Amt	2 687	3 619	28 212	34 519
Nordjyllands Amt	3 339	5 378	28 123	36 840
Størrelsesgrupper				
0,01 - 30,99 DE	153	68	1 046	1 267
31,00 - 119,99 DE	2 923	4 388	23 895	31 206
120,00 - 249,99 DE	8 921	14 042	54 751	77 714
250,00 - DE	7 963	16 308	117 419	141 690
	i pct. af landbrugsarealet			
I alt	11	37	145	60
Hovedstadsregionen	15	37	179	114
Vestsjællands Amt	11	38	200	68
Storstrøms Amt	12	37	227	86
Bornholms Amt	10	34	167	59
Fyns Amt	10	35	150	61
Sønderjyllands Amt	11	36	135	57
Ribe Amt	9	36	151	60
Vejle Amt	11	38	156	66
Ringkøbing Amt	11	36	158	61
Århus Amt	12	38	115	55
Viborg Amt	11	37	130	61
Nordjyllands Amt	10	36	133	53
Størrelsesgrupper				
0,01 - 30,99 DE	10	29	139	51
31,00 - 119,99 DE	9	35	147	51
120,00 - 249,99 DE	11	37	134	48
250,00 - DE	12	37	150	74

Tabel 13.

Arealoverskuddet på husdyrbrug fordelt efter graden af harmoni/ikke-harmoni 2002

	Husdyrtætheden i pct. af harmonikrav			I alt
	>0-50	>50-75	>75-100	
	ha			
I alt	169 048	139 832	41 401	350 282
Hovedstadsregionen	4 679	2 521	522	7 722
Vestsjællands Amt	12 234	5 667	1 205	19 107
Storstrøms Amt	13 014	6 855	1 264	21 132
Bornholms Amt	1 482	2 022	806	4 310
Fyns Amt	10 949	9 262	3 097	23 307
Sønderjyllands Amt	21 530	19 376	6 495	47 401
Ribe Amt	14 661	14 675	3 832	33 168
Vejle Amt	10 094	9 300	2 923	22 317
Ringkøbing Amt	18 283	19 197	5 150	42 630
Århus Amt	16 378	13 964	2 911	33 253
Viborg Amt	19 260	14 369	5 824	39 453
Nordjyllands Amt	26 485	22 626	7 372	56 482
Størrelsesgrupper				
0,01 - 30,99 DE	47 642	7 871	653	56 166
31,00 - 119,99 DE	75 283	57 322	13 373	145 979
120,00 - 249,99 DE	38 099	59 241	19 487	116 827
250,00 - DE	8 025	15 398	7 888	31 310
	i pct. af landbrugsarealet			
I alt	23	37	13	24
Hovedstadsregionen	10	36	14	14
Vestsjællands Amt	18	38	11	20
Storstrøms Amt	18	40	13	21
Bornholms Amt	19	36	13	22
Fyns Amt	18	37	13	22
Sønderjyllands Amt	30	37	14	28
Ribe Amt	29	38	13	28
Vejle Amt	22	37	13	24
Ringkøbing Amt	27	37	13	27
Århus Amt	20	38	12	23
Viborg Amt	27	37	13	26
Nordjyllands Amt	26	37	13	26
Størrelsesgrupper				
0,01 - 30,99 DE	11	39	13	12
31,00 - 119,99 DE	35	38	14	32
120,00 - 249,99 DE	47	37	13	30
250,00 - DE	39	36	12	24

Tabel 14. Antal brug med husdyr og dyreenheder fordelt efter opbevaringskapacitet 2002

	Kvæg- brug	Andre brug	Brug i alt	Kvæg- brug	Andre brug	Dyre- enheder i alt
	antal			DE		
Møddingpladser i alt	9 636	5 969	15 605	536 248	347 221	883 470
1-5 måneder	344	105	449	28 085	6 866	34 951
6 måneder	1 476	456	1 932	96 502	29 289	125 791
7-8 måneder	796	292	1 088	48 387	18 974	67 361
9- måneder	7 020	5 116	12 135	363 274	292 093	655 367
Ajlebeholder i alt	5 790	3 330	9 120	192 387	126 171	318 557
1-5 måneder	641	318	958	29 238	16 805	46 043
6 måneder	1 117	401	1 518	43 163	16 025	59 188
7-8 måneder	520	209	729	17 187	7 392	24 579
9- måneder	3 512	2 403	5 915	102 798	85 948	188 746
Gyllebeholdere i alt	8 506	7 640	16 146	903 521	1 287 017	2 190 538
1-5 måneder	145	27	172	12 214	6 184	18 397
6 måneder	687	99	786	62 816	13 481	76 297
7-8 måneder	857	218	1 075	101 706	31 480	133 186
9- måneder	6 816	7 296	14 112	726 786	1 235 872	1 962 658
Anden opbevaring i alt	6 186	3 196	9 382	340 565	231 286	571 851
1-5 måneder	881	277	1 158	66 786	25 776	92 561
6 måneder	1 605	453	2 058	94 230	32 405	126 636
7-8 måneder	459	143	602	24 545	12 233	36 778
9- måneder	3 242	2 322	5 564	155 004	160 872	315 876

Tabel 15. Antal brug med husdyr, der har møddingplads, ajlebeholder, gyllebeholder, anden opbevaring eller uden anlæg fordelt på amter 2002

	Mødding- plads	Ajle- beholder	Gylle- beholder	Anden opbevaring	Uden anlæg
	antal				
I alt 2001	17 514	10 573	17 089	10 483	5 000
I alt 2002	15 605	9 120	16 146	9 382	3 957
Hovedstadsregionen	603	311	201	423	605
Vestsjællands Amt	1 133	752	750	845	427
Storstrøms Amt	797	500	679	521	197
Bornholms Amt	175	134	211	73	52
Fyns Amt	1 186	723	1 201	642	343
Sønderjyllands Amt	1 501	792	1 980	724	295
Ribe Amt	1 191	479	1 418	737	237
Vejle Amt	1 259	741	1 219	706	236
Ringkøbing Amt	1 772	888	2 395	801	207
Århus Amt	1 597	1 129	1 276	1 202	464
Viborg Amt	2 183	1 246	2 203	1 170	319
Nordjyllands Amt	2 209	1 424	2 613	1 537	576

Tabel 16. Antal brug, dyreenheder, areal og husdyrtæthed for brug med over 250 DE

	Brug	Dyreen- heder	Areal	Husdyr- tæthed	Indeks			
					Brug	DE	Areal	DE/ha
	antal	DE	ha	DE/ha	indeks 1992=100			
1992	641	243 768	88 021	2,8	100	100	100	100
1993	786	300 723	96 423	3,1	123	123	110	111
1994	888	346 832	113 693	3,1	139	142	129	111
1995	907	356 609	126 600	2,8	141	146	144	100
1996	1 021	396 411	152 148	2,6	159	163	173	93
1997	1 066	418 124	166 403	2,5	166	172	189	89
1998	1 265	506 340	193 876	2,6	197	208	220	93
1999	1 505	589 980	228 284	2,6	235	242	259	93
2000	1 584	626 579	256 145	2,4	247	257	291	86
2001	1 700	672 783	281 012	2,4	265	276	319	86
2002	1 896	758 705	319 883	2,4	296	311	363	85

Tabel 17. Antal brug, dyreenheder, areal og husdyrtæthed for brug med over 250 DE fordelt på brugstyper og landsdele

	Kvæg- brug	Fjerkræ- brug	Svine- brug	Andre brug	I alt	Vest for Storebælt	Øst for Storebælt
brug							
1992	68	97	388	88	641	586	55
1993	78	115	489	105	786	721	66
1994	80	136	573	99	888	817	71
1995	95	131	578	102	907	826	81
1996	113	114	681	113	1 021	924	97
1997	130	116	705	115	1 066	979	87
1998	133	123	869	140	1 265	1 148	117
1999	217	112	1 017	159	1 505	1 379	126
2000	234	98	1 095	156	1 584	1 437	147
2001	274	109	1 149	168	1 700	1 545	155
2002	313	122	1 302	159	1 896	1 725	171
dyreenheder, DE							
1992	23 008	46 427	147 735	26 598	243 768	222 080	21 688
1993	25 015	53 629	190 774	31 304	300 723	272 459	28 264
1994	26 752	62 787	228 018	29 275	346 832	316 793	30 040
1995	32 101	63 568	230 506	30 435	356 609	323 591	33 019
1996	38 397	52 270	272 592	33 153	396 411	359 426	36 986
1997	44 478	56 819	282 983	33 844	418 124	382 029	36 095
1998	44 583	63 190	357 362	41 205	506 340	460 061	46 280
1999	75 149	56 875	410 003	47 954	589 980	538 095	51 885
2000	81 058	52 859	445 296	47 366	626 579	564 389	62 190
2001	94 552	56 276	472 035	49 920	672 783	608 656	64 128
2002	108 441	61 051	541 707	47 506	758 705	685 471	73 233
landbrugsareal, ha							
1992	14 515	8 158	53 856	11 493	88 021	77 511	10 510
1993	15 379	8 382	60 360	12 303	96 423	84 589	11 835
1994	16 577	9 248	75 507	12 361	113 693	100 317	13 376
1995	19 338	10 424	82 997	13 841	126 600	111 900	14 700
1996	25 802	8 302	102 060	15 983	152 148	131 252	20 896
1997	30 543	9 403	108 923	17 534	166 403	147 382	19 022
1998	28 982	11 066	133 390	20 438	193 876	170 588	23 288
1999	44 447	10 765	149 362	23 710	228 284	205 269	23 015
2000	49 867	11 387	171 490	23 401	256 145	227 793	28 352
2001	57 380	12 716	185 236	25 681	281 012	249 037	31 976
2002	64 379	16 487	214 916	24 100	319 883	286 147	33 735
husdyrtæthed, DE/ha							
1992	1,6	5,7	2,7	2,3	2,8	2,9	2,1
1993	1,6	6,4	3,2	2,5	3,1	3,2	2,4
1994	1,6	6,8	3,0	2,4	3,1	3,2	2,2
1995	1,7	6,1	2,8	2,2	2,8	2,9	2,2
1996	1,5	6,3	2,7	2,1	2,6	2,7	1,8
1997	1,5	6,0	2,6	1,9	2,5	2,6	1,9
1998	1,5	5,7	2,7	2,0	2,6	2,7	2,0
1999	1,7	5,3	2,7	2,0	2,6	2,6	2,3
2000	1,6	4,6	2,6	2,0	2,4	2,5	2,2
2001	1,6	4,4	2,5	1,9	2,4	2,4	2,0
2002	1,7	3,7	2,5	2,0	2,4	2,4	2,2

Tabel 18.

**Antal brug, dyreenheder, areal og arealunderskud for brug med
over 250 DE fordelt på harmoniske og ikke-harmoniske brug 2002**

	Harmoniske brug	Ikke-harmoniske brug	Heraf uden jordtilliggende	I alt
	brug			
I alt 2001	455	1 245	71	1 700
I alt 2002	518	1 377	94	1 896
Brugsgrupper				
Kvægbrug	206	107	1	313
Svinebrug	224	1 078	80	1 302
Fjerkræbrug	17	105	11	122
Andre brug	71	88	2	159
Landsdele				
Vest for Storebælt	466	1 258	76	1 725
Øst for Storebælt	52	119	18	171
	dyreenheder, DE			
I alt 2001	154 574	518 209	36 598	672 783
I alt 2002	174 207	584 498	47 790	758 705
Brugsgrupper				
Kvægbrug	68 747	39 694	355	108 441
Svinebrug	78 240	463 467	38 072	541 707
Fjerkræbrug	6 091	54 960	8 652	61 051
Andre brug	21 129	26 377	711	47 506
Landsdele				
Vest for Storebælt	154 943	530 529	36 480	685 471
Øst for Storebælt	19 264	53 969	11 310	73 233
	landbrugsareal, ha			
I alt 2001	114 053	166 959	•	281 012
I alt 2002	129 626	190 257	•	319 883
Brugsgrupper				
Kvægbrug	49 406	14 973	•	64 379
Svinebrug	59 750	155 167	•	214 916
Fjerkræbrug	6 321	10 166	•	16 487
Andre brug	14 149	9 951	•	24 100
Landsdele				
Vest for Storebælt	111 432	174 715	•	286 147
Øst for Storebælt	18 194	15 542	•	33 735
	arealunderskud, ha			
I alt 2001	•	127 559	20 662	127 559
I alt 2002	•	141 690	27 246	141 690
Brugsgrupper				
Kvægbrug	•	3 820	169	3 820
Svinebrug	•	116 921	22 395	116 921
Fjerkræbrug	•	17 314	4 326	17 314
Andre brug	•	3 635	356	3 635
Landsdele				
Vest for Storebælt	•	126 341	20 845	126 341
Øst for Storebælt	•	15 349	6 400	15 349

Nøgletal på postnumre 2002

Mange virksomheder har behov for en hurtig og overskuelig måde at vurdere deres markedsgrundlag i bestemte geografiske områder. Derfor udgiver Danmarks Statistik hvert år bogen *Nøgletal på postnumre*, som indeholder oplysninger om befolkningen fordelt efter alder, arbejde, pendlingsstatus, indkomster samt husstandenes rådighed over biler. *Nøgletal på postnumre 2002* har også fire postnummerkort, som giver et overblik over emner biltæthed, indkomster og pendling.

Bogen er velegnet til beregning af markedsandele, fordi virksomheden kan sammenholde bogens statistikoplysninger med sine tilsvarende oplysninger om kunderne (postnummeret). Fx kan en bleproducent finde ud af hvilke områder, der har en høj andel af småbørnsfamilier, og derved målrette sin lokale markedsføring med større præcision.

Pris: 173 kr. inkl. 25 pct. moms.

Bogen kan købes i Danmarks Statistik eller hos boghandlere. *Nøgletal på postnumre 2002* på diskette kan bestilles i Danmarks Statistik. Pris: 6.500 kr. inkl. 25 pct. moms.

Danmarks Statistik

Sejrøgade 11
2100 København Ø
Tlf. 39 17 39 17

Publikationssalg:
Tlf. 39 17 30 20

fax 39 17 39 99
dst@dst.dk
www.dst.dk

----- INDSEND ELLER FAX KUPONEN TIL DANMARKS STATISTIK -----

Undertegnede bestiller:

- ☐ Nøgletal på postnumre 2002
Pris: 173 kr. + ekspeditionsgebyr 35 kr.
- ☐ Nøgletal på postnumre 2002 på diskette
Pris: 6.500 kr. inkl. 25 pct. moms.

Der følger faktura og giroindbetalingskort med forsendelsen.

Navn _____

Institution/virksomhed _____

Adresse _____

Postnummer _____

Tlf.-nr. _____

POST

Sendes ufrankeret
Modtageren
betaler porto

Danmarks Statistik
Publikationssalg
Sejrøgade 11
+++ 1210 +++
2100 København Ø

Udenrigshandelen fordelt på varer og lande

Udenrigshandelen fordelt på varer og lande indeholder foreløbige tal for det aktuelle kvartal - om import og eksport under de 8-cifrede KN-numre (EU's fælles varenomenklatur for udenrigshandel) med fordeling på lande.

Offentliggøres i serien: *Udenrigshandelen fordelt på varer og lande* (Statistikservice).

Priser:

Abonnement 1.- 4. kvrt. 2002: 3.345 kr.

Løssalg 1.- 4. kvartal 2002: 921 kr. pr. stk. + ekspeditionsgebyr 35 kr.

Bogen kan købes i Danmarks Statistik eller hos boghandlere. Den kan også bestilles via vores hjemmeside www.dst.dk under *Vejviser i statistikken*.

Danmarks Statistik

Sejrøgade 11
2100 København Ø
Tlf. 39 17 39 17

Publikationssalg:
Tlf. 39 17 30 20

fax 39 17 39 99
dst@dst.dk
www.dst.dk

INDSEND ELLER FAX KUPONEN TIL DANMARKS STATISTIK

Undertegnede bestiller:

Udenrigshandelen fordelt på varer og lande

- ☐ Abonnement på 1.-4. kvartal 2002: 3.345 kr.
- ☐ 1. kvartal 2002: 921 kr. + ekspeditionsgebyr 35 kr.
- ☐ 2. kvartal 2002: 921 kr. + ekspeditionsgebyr 35 kr.
- ☐ 3. kvartal 2002: 921 kr. + ekspeditionsgebyr 35 kr.
- ☐ 4. kvartal 2002: 921 kr. + ekspeditionsgebyr 35 kr.

Der følger faktura og giroindbetalingskort med forsendelsen.

Navn _____

Institution/virksomhed _____

Adresse _____

Postnummer _____

Tlf.-nr. _____

Sendes ufrankeret
Modtageren
betaler porto

Danmarks Statistik
Publikationssalg
Sejrøgade 11
+++ 1210 +++
2100 København Ø

LANDBRUG 2003:9
Statistiske Efterretninger
ISSN (trykt udgave) 0108-5522
ISSN (elektronisk udgave) 1601-0914
www.dst.dk/efterretninger

Abonnement (internet) for 2003: 380,00 kr.
Abonnement (papir) for 2003: 505,00 kr.
Løssalg: 60,00 kr.
Ekspeditionsgebyr: 30 kr.
Salg hele døgnet: publsalg@dst.dk, tlf. 39 17 30 20 eller www.dst.dk
© Danmarks Statistik, Sejrøgade 11, 2100 København Ø.
Tryk: Danmarks Statistiks Trykkeri

Børns levevilkår

I Danmarks Statistiks nye udgivelse *Børns levevilkår* ses livet for første gang fra børnenes synsvinkel. Tidligere undersøgelser af børns liv og dagligdag har kun set børns liv ud fra et voksenperspektiv - forsørgernes uddannelse, beskæftigelse, indkomst, bolig osv. Som noget nyt gennemgår *Børns levevilkår* også konsekvenserne af social arv. I hvor høj grad "arver" børn fx deres forældres uddannelses-, ledigheds- og indkomstniveau?

- Fylder fritidsarbejde mere end sport i børns liv?
- Hvor mange børn springer måltider over?
- Hvad koster børn – for forældrene og det offentlige?
- Besøger enebørn lægen mere end børn med søskende?
- Hvilke årsager er der til børns ulykker og dødsfald?

Børns levevilkår er baseret på data fra Danmarks Statistiks *Børnedatabase*, som rummer kombinerede oplysninger om børn og deres familier fra 1980 frem til i dag.

Børns levevilkår koster 196 kr. inkl. 25 pct. moms. Bogen kan købes i Danmarks Statistik eller hos boghandlere.

Danmarks Statistik

Sejrøgade 11
2100 København Ø
Tlf. 39 17 39 17

Publikationssalg:
Tlf. 39 17 30 20

fax 39 17 39 99
dst@dst.dk
www.dst.dk